

1. Anvendelsesområde

Akkrediteringsbestemmelsen er gældende for alle organer, som er, eller ansøger om at blive, akkrediteret til certificering af arbejds miljøledelsessystemer.

2. Gyldighed

Akkrediteringsbestemmelsen fastlægger den tolkning af specifikke forhold i DS/EN ISO/IEC 17021, der anvendes ved akkreditering til certificering af arbejds miljøledelsessystemer.

Betegnelsen "skal" benyttes gennem hele dette dokument til at angive de bestemmelser, som er obligatoriske, idet de afspejler kravene i DS/EN ISO/IEC 17021. Betegnelsen "bør" benyttes til at angive de bestemmelser, som forventes at blive fulgt af certificeringsorganet. Afvigelse fra disse vil kun være tilladt, når certificeringsorganet over for DANAK har godtgjort, at det opfylder kravene i det relevante punkt i DS/EN ISO/IEC 17021 på tilsvarende måde.

De specifikke bestemmelser i AB 14 er identificeret med bogstavet "G" efterfulgt af det relevante artikelnummer fra DS/EN ISO/IEC 17021. Efter dette nummer følger en fortløbende nummerering af AB 14's underafsnit under den pågældende artikel.

3. . Akkrediteringsbestemmelser med henvisning til: DS/EN ISO/IEC 17021

3. Termer og definitioner

G. 3 - 1 Foruden definitionerne i DS/EN ISO/IEC 17021 gælder følgende:

Akkrediteret certifikat:

Et certifikat udstedt af et certificerende organ i overensstemmelse med betingelserne givet i dets akkreditering. Certifikatet skal indeholde akkrediteringsmærke eller anden henvisning til det akkrediterende organ.

Bedømmelse:

Enhver aktivitet i forbindelse med en certificering og overvågning af en virksomhed for at bestemme om virksomheden opfylder alle relevante krav i den foreskrevne standard, og om de er korrekt implementeret. Bedømmelse omfatter gennemgang af dokumentation, audit, udarbejdelse og vurdering af auditrapporten og andre relevante aktiviteter, der er nødvendige for at fremskaffe tilstrækkelige oplysninger.

Afvigelse:

Manglende tilstedeværelse af, eller unkladelse af at implementere og vedligeholde, et eller flere krævede ledelsessystemelementer; eller en situation, som på grundlag af objektivt vidnesbyrd rejser væsentlig tvivl om et arbejds miljøledelsessystems evne til at opfylde virksomhedens arbejds miljøpolitik og -mål.

Certificeringsorganet kan frit præcisere forskellige grader af mangelfuldhed og muligheder for forbedring (f.eks. større og mindre grader af afvigelse, observationer, osv.). Enhver mangel, der omfattes af ovenstående definition af afvigelse, skal imidlertid behandles som fastlagt i DS/EN ISO/IEC 17021 art. 9.1.11 og 9.1.12.

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	2/15

5.1 Lovmæssige og kontraktmæssige forhold

G.5 - 1 Overensstemmelse med lovgivningen
Certificeringsorganet skal sikre og bekræfte, at organisationer med et certificeret ledelsessystem opfylder den krævede overensstemmelse med en standard og eventuelle supplerende bestemmelser, og at systemet er fuldt implementeret, samt at ledelsessystemet er effektivt til opnå og sikre løbende overholdelse af relevant lovgivning.

G.5 - 2 Overholdelse af lovgivning er organisationens ansvar, og certificeringsorganet bør ved stikprøver i det etablerede ledelsessystem opnå tillid til, at systemet sikrer denne overholdelse.

Det betyder, at certificeringsorganet bør have procedurer, der omfatter og sikrer:

- a) at der tidligst muligt i et certificerings-/auditforløb tilvejebringes et kendskab til, hvilke bestemmelser der er relevante, og som organisationen er omfattet af.
- b) at der allokeres tilstrækkelig kompetence i auditholdet til at foretage en dækkende evaluering af organisationens overholdelse af legale bestemmelser.
- c) at organisationen informeres om, hvilken dokumentation (beskrivelse, tegninger, godkendelser, rapporter, korrespondance etc.) samt eventuelt personale der skal være rådighed ved audit for en dækkende bedømmelse af området.
- d) at der er en beskrivelse af de handlinger, der skal foretages af certificeringsorganet i det tilfælde, hvor der findes uoverensstemmelse eller tegn på uoverensstemmelse med et relevant lovkrav, samt at organisationen er informeret om disse fremgangsmåder.
- e) at en organisation har identificeret alle relevante lovkrav, og har etableret, implementeret og vedligeholder procedurer for periodisk evaluering af overensstemmelse med alle relevante lovkrav samt identifikation af nye og/eller ændrede lovkrav.
- f) at certificeringsorganet på baggrund af en række stikprøver dokumenterer vurderingen af, om organisationen opfylder legale krav, og om der forefindes fremgangsmåder, ressourcer og kompetence til at sandsynliggøre, at organisationen vil være i stand til at sikre løbende overholdelse af relevant lovgivning.
- g) at det kræves, at organisationen kan demonstrere overensstemmelse med relevante lovkrav gennem egen evaluering før udstedelse af certifikat. Ved manglende opfyldelse af lovkrav efter udstedelse af certificering skal organisationen anmodes om at foretage korrigerende handlinger inden for en efter forholdene rimelig tidsfrist. Derefter skal certificeringen trækkes tilbage, hvis der ikke er foretaget de tilstrækkelige forbedringer.
- h) at hvor der konstateret uoverensstemmelse med et relevant lovgivningskrav (enten af organisationen selv eller certificeringsorganet) foretages en evaluering af, om afhjælpningen og den forebyggende foranstaltninger giver tillid til organisationens håndtering af området.
- i) at en organisation, der ikke er i overensstemmelse med relevant lovgivning, i givet fald har en dokumenteret aftale med den relevante myndighed om en plan for at opnå overensstemmelse, samt at denne plan har den fornødne prioritet i ledelsessystemet. Certificeringsorganet skal verificere implementering af sådanne planer ved audit.

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	3/15

- j) at hvor certificeringsorganet eller eventuelt andre parter (med mindre kendskab til faktiske forhold) vil kunne rejse begrundet tvivl om fuld opfyldelse af lovgivningen på et givet område i en auditeret/certificeret organisation, skal certificeringsorganets bedømmelse og baggrund for konklusion om det specifikke forhold dokumenteres udførligt i auditrapporten, checklister eller noter fra bedømmelsen.
- k) at der ved henvendelser/klager, eller hvis der på anden måde rejses tvivl, om en certificeret organisations opfyldelse af lovgivningen foretages en dokumenteret vurdering af, hvilken reaktion der er nødvendig for, at der kan opnås tillid til certifikat og certificeringsordningen. Mulige reaktioner kan omfatte, at sagen skal undersøges ved forespørgsel til organisationen, fornyet/ekstraordinært audit, note på sagen om opfølgning ved førstkommande ordinære audit etc.

7.1 Ledelsens og personalets kompetence

- G.7.1.1 - 1 Certificeringsorganet skal have procedurer, der sikrer kendskab til de teknologiske fremskridt og eventuelle lovgivningsmæssige tiltag, der er relevante for arbejds miljøledelse inden for det pågældende tekniske område.
- G.7.1.1 - 2 Certificeringsorganet skal have et effektivt system til at analysere de kompetencer i arbejds miljøledelse, som det kan trække på i relation til certificeringsorganets aktivitetsområde.
- G.7.1.1 - 3 For vurdering af virksomhedstype og arbejds miljøets kompleksitet henvises til bilag 1.
- G.7.1.1 - 4 Certificeringsorganet skal kunne demonstrere, at det har gennemført en kompetenceanalyse (bedømmelse af færdigheder i forbindelse med identificerede behov) af kravene i hvert af de relevante, tekniske områder, inden det foretager kontraktgennemgang. I særdeleshed skal certificeringsorganet være i stand til at demonstrere, at det har kompetence til at gennemføre følgende aktiviteter:
 - a) identificere de væsentlige arbejds miljøbelastninger inden for det pågældende tekniske område;
 - b) definere de kompetencer, der er nødvendige hos certificeringsorganet for at certificere i relation til det pågældende tekniske område og de tilknyttede arbejds miljøforhold.

Arbejdsmiljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	4/15

7.2 Personale, der er involveret i certificeringsaktiviteter

- G.7.2.1 - 1 Certificeringsorganet skal kunne demonstrere, at det har kompetence til at gennemføre følgende aktiviteter for de virksomheder, hvis arbejds miljøledelsessystem det certificerer:
- definere virksomhedens aktivitetsområder og tilhørende væsentlige arbejds miljøforhold;
 - bekræfte at de typiske arbejds miljøforhold, der opstår af hele rækken af aktiviteter i virksomheden, svarer til dem, der identificeres ovenfor;
 - bekræfte, at den krævede kompetence er tilstede.

9. Proceskrav

9.1 Generelle krav

- G.9.1.1 - 1 Auditprogram
Certificeringsorganet skal oplyse virksomheden om, at registreringer (herunder alle registreringer af uheld, brud på regler eller love og relevant korrespondance med myndigheder), på hvilke virksomheden baserer sin bedømmelse af overholdelse af lovgivningens krav, kan være nødvendige ved audit (fase 1) og kan blive krævet til detaljeret vurdering ved audit (fase 2).
- G.9.1.3 - 1 Udvælgelse af auditteams
Certificeringsorganet skal have kriterier for udvælgelse af auditteam. Disse kriterier skal sikre passende niveauer af kompetence med hensyn til:
- kendskab til arbejds miljøledelsessystemer;
 - forståelse af kravene til arbejds miljøledelsessystemer;
 - forståelse af arbejds miljømæssige spørgsmål;
 - teknisk kendskab til den aktivitet, der skal auditeres;
 - kompetence i audit af ledelsessystemer;
 - kendskab til eventuelle lovmæssige krav i forbindelse med virksomhedens aktiviteter eller arbejds miljøledelsessystem.
- G.9.1.4 - 1 Audittid
Certificeringsorganet skal have procedurer til fastlæggelse af den tid, der kræves for at dække alle de relevante elementer af audit (fase 1 & 2, jf. beskrivelsen af audit metode nedenfor), idet det i relevant omfang tager nedenstående faktorer i betragtning:
- resultater og rapporter fra den interne audit af arbejds miljøledelsessystemet;
 - resultaterne af ledelsevaluering;
 - ledelsessystemets udviklingsniveau;
 - virksomhedens vidensniveau;
 - virksomhedens størrelse og eventuelle forandringer i sammensætning mv.;
 - virksomhedens kompleksitet jf. bilag 1;

DANAK-AKKREDITERINGSBESTEMMELSE

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	5/15

- g) registreringssystemernes kompleksitet og eventuel integration med andre ledelsessystemer;
- h) eventuelt skifte-/natholdsarbejde;
- i) afvigelser i arbejdsrutiner;
- j) omfanget af ensartede funktioner;
- k) variationer i virksomhedens aktiviteter;
- l) omfanget af regler, der har arbejds miljømæssig relevans i forhold til virksomhedens aktiviteter;
- m) interessenters synspunkter.

Certificeringsorganets fremgangsmåder skal desuden sikre, at den allokerede tid til arbejds miljøaudit følger IAF's guidelines (IAF MD-dokumenter) for "EMS Auditor time" sammen med anvendelse af kompleksitetskategoriseringen fra denne retningslinjes bilag 1.

G.9.1.5 - 1 Multi-site

Hvis en virksomhed har aktiviteter under kontrol af et enkelt ledelsessystem, som dækker flere lokaliteter, kan certifikater udstedes således, at de dækker flere lokaliteter under forudsætning af, at hver af de lokaliteter, der er omfattet af certifikatets anvendelsesområde, er blevet enten:

- a) individuelt auditeret af certificeringsorganet, eller
- b) er omfattet af en stikprøvebaseret ordning (se nedenfor).

Det er kun ensartede lokaliteter, hvor certificeringsorganet, hverken ved kontraktgennemgang eller i certificeringsforløbet har identificeret arbejds miljømæssige forskelle mellem lokaliteterne eller specifikke forhold på de enkelte lokaliteter i relation til faktorer nævnt i G.9.1.5 – 7 c), der kan omfattes af en stikprøvebaseret ordning. Ved flere grupper af sammenlignelige lokaliteter kan hver gruppe auditeres efter en stikprøvebaseret ordning.

G.9.1.5 - 2 Stikprøveordning

Certificeringsorganer, der ønsker at bruge en stikprøvebaseret fremgangsmåde til bedømmelse af steder med ens aktiviteter, skal have faste procedurer, der sikrer, at alle nedenstående punkter er omfattet i opbygningen af deres stikprøveprogram.

G.9.1.5 - 3 Inden det foretager sin første stikprøvebaserede bedømmelse, skal certificeringsorganet stille oplysninger til rådighed for DANAK om den metode og de procedurer, som det anvender, og fremlægge underbygget bevismateriale til påvisning af, hvorledes disse tager hensyn til nedenstående punkter ved bedømmelse af flere lokaliteter.

G.9.1.5 - 4 Certificeringsorganets procedurer skal tilsikre, at den indledende kontraktbedømmelse i så vidt omfang som muligt identificerer forskellen mellem lokaliteter, således at der bliver fastlagt et passende niveau for stikprøvetagningen i overensstemmelse med bestemmelserne i G.9.1.5 – 7 c) til e).

DANAK-AKKREDITERINGSBESTEMMELSE

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	6/15

G.9.1.5 - 5 I det tilfælde, hvor anvendelsen af certificeringsorganets procedurer medfører et mindre antal, end det der ville fremkomme ved anvendelsen af nedenstående retningslinjer, skal certificeringsorganet begrunde og registrere dette og demonstrere, at det er i overensstemmelse med den godkendte procedure.

G.9.1.5 - 6 Minimumsantallet af lokaliteter (sites), der skal besøges pr. audit, er:

Certificeringsaudit: Antallet af stikprøver skal minimum være kvadratroden af sammenlignelige fjerntliggende lokaliteter ($y=\sqrt{x}$) rundet op til et helt tal.

Overvågningsaudit: Antallet af stikprøver skal minimum være kvadratroden af sammenlignelige fjerntliggende lokaliteter multipliceret med 0,6 som en koefficient ($y=0,6\sqrt{x}$) rundet op til et helt tal (se dog G-9.1.5 - 7c).

Recertificeringsaudit: Antallet af stikprøver skal minimum være som ved certificeringsauditten. Hvis arbejds miljøledelsessystemet over en treårig periode har dokumenteret sin effektivitet, kan antallet af stikprøver reduceres med en faktor 0,8 ($y=0,8\sqrt{x}$) rundet op til et helt tal.

G.9.1.5 - 7 Hvor en virksomhed har flere lokaliteter med aktiviteter af samme art, der omfattes af et enkelt ledelsessystem, kan der udstedes et certifikat til den virksomhed, der omfatter alle sådanne lokaliteter, under forudsætning af at:

- a) alle lokaliteter, der omfattes af dette ledelsessystem, administreres og auditeres centralt og er underkastet central ledelsesevaluering;
- b) alle lokaliteter er blevet auditeret i overensstemmelse med den eller de interne auditprocedure(r);
- c) certificeringsorganet har auditeret en repræsentativ stikprøve af lokaliteterne, under hensyntagen til nedenstående faktorer:
 - resultater og rapporter fra den interne audit af ledelsessystemet på såvel de enkelte anlægsområder som på det centrale ledelsessystem;
 - resultaterne af ledelsens evaluering;
 - ledelsessystemets udviklingsgrad;
 - virksomhedens eksisterende viden;
 - variationer i lokaliteternes størrelse;
 - ledelsessystemets kompleksitet;
 - lokaliteternes kompleksitet;
 - skifte-/natholdsarbejde;
 - variationer i arbejdspraksis;
 - omfanget af enslydende funktioner;
 - variationer i de aktiviteter, man påtager sig;
 - spredningen af virksomhedens personale på arbejdsstederne;

DANAK-AKKREDITERINGSBESTEMMELSE

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	7/15

- betydning og omfang af arbejds miljøbelastende aktiviteter; omfanget af de regler, der kan have betydning for virksomhedens arbejds miljøbelastende aktiviteter;
- interessenters synspunkter;
- d) stikprøven dels er selektiv, baseret på c) ovenfor og dels ikke-selektiv, og resulterer i udvælgelse af en række forskellige lokaliteter, uden udelukkelse af et element af tilfældighed i udvælgelsen af lokaliteter;
- e) opfølgingsprogrammet omfatter besøg på virksomhedens hovedkvarter, er opbygget på baggrund af ovenstående faktorer, og inden for en rimelig periode omfatter alle virksomhedens lokaliteter i overensstemmelse med certificeringsorganets stikprøvemetode (fx 1-2 certificeringscykluser);
- f) hvis der observeres afvigelser enten i hovedkvarteret eller en enkelt lokalitet, i en virksomhed med et arbejds miljøcertifikat, der dækker flere lokaliteter, skal den korrigerende handlingsprocedure omfatte alle de lokaliteter, som certifikatet dækker;
- g) audit (fase 1) behandler aktiviteterne i virksomhedens hovedkontor for at sikre, at et enkelt arbejds miljøledelsessystem bliver anvendt på alle lokaliteter, og at der udøves central styring på driftsniveau. Audit (fase 1) bør behandle alle de punkter, der er nævnt i a) til f) ovenfor.

9.2.1 - 1 Ansøgning

G.9.2.1-1 For at en virksomheds arbejds miljøledelsessystem kan certificeres:

- a) bør ledelsen af de aktiviteter, der omfattes af arbejds miljøledelsessystemet:
 - være i stand til at vise ansvarlighed for alle de for arbejds miljøledelsessystemets relevante arbejds miljømæssige aspekter;
 - have autoritet til at bestemme, hvorledes arbejds miljøpolitikken iværksættes og vedligeholdes med hensyn til opstilling af egne målsætninger og programmer til at overholde dem;
 - have mandat til at afsætte passende finansielle og personalemæssige ressourcer til arbejds miljømæssig styring og forbedring. Dette kan ske inden for budgetter eller andre begrænsninger. Ekstra ressourcer til arbejds miljømæssige forbedringer kan kræve bemyndigelse fra overordnet ledelse.
- b) bør berøringsflader mellem ydelser eller aktiviteter, der ikke fuldt ud ligger inden for arbejds miljøledelsessystemets anvendelsesområde (f.eks. underleverandører), også behandles inden for det arbejds miljøledelsessystem, der skal certificeres;
- c) bør der desuden tages hensyn til anvendelsesområdet for virksomhedens eventuelle aftaler og andre forpligtelser ved afgørelsen af certificeringens omfang.

G.9.2.1 - 2 Aktiviteter

De aktiviteter, der skal omfattes af certificeringen, bør være klart definerede.

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	8/15

G.9.2.1 - 3 Organisation (virksomhed)

Defineres typisk som hele det fysiske område på hvilket de aktiviteter foretages, der styres af en organisation på et givet sted. Dette omfatter al tilknyttet oplagring af råvarer, biprodukter, mellemprodukter, færdige produkter og affald, og alt udstyr eller infrastruktur, der benyttes i aktiviteterne, uanset om de er fastmonterede eller ej. Hvis definitioner af et område er angivet eller nærmere afgrænset i national lovgivning, lokale godkendelser, tilladelser eller lignende, anvendes disse i stedet.

Der kan også anvendes andre definitioner, hvis dette findes påkrævet.

- Midlertidige arbejdspladser som f.eks. byggepladser, er omfattet af den virksomheds arbejds miljøledelsessystem, som har den ledende myndighed, uden hensyn til hvor arbejdspladserne findes. Disse arbejdspladser kan underkastes bedømmelse på stikprøvebasis som del af certificeringsprocessen for at belyse arbejdsgangen og systemets effektivitet.
- Hvis det ikke er praktisk muligt at definere et sted (f.eks. for tjenesteydelser), bør certificeringens geografiske område både tage hensyn til virksomhedens hovedkvarters aktiviteter og leveringen af dens tjenesteydelser. Hvor det i specielle tilfælde er relevant, kan certificeringsorganet beslutte, at en certificeringsaudit skal udføres alene hvor virksomheden leverer sine ydelser. I sådanne tilfælde bør berøringsfladerne med dens hovedkvarter auditeres.

9.2.2 Gennemgang af ansøgningen

G.9.2.2.3 - 1 Følgende gælder for hvert medlem af auditteamet:

Alle medlemmer af auditteamet bør som minimum være fortrolige med følgende:

- standarder for arbejds miljøledelse eller andre normative dokumenter;
- generelle begreber i ledelsessystemer;
- metoder til vurdering af arbejds miljøbelastende aktiviteter;
- auditeringsprincipper.

G.9.2.2.3 - 2 Følgende gælder for auditteamet som helhed:

- Inden for hvert af følgende områder bør mindst ét medlem af auditteamet opfylde certificeringsorganets kriterier for at tage ansvar for:
 - at lede teamet og styre auditprocessen;
 - anvendte ledelsessystemer og auditmetoder;
 - at der er viden om arbejds miljøforhold inden for det pågældende tekniske område;
 - at der er kendskab til eventuelle særlige arbejds miljømæssige krav i relation til virksomhedens aktiviteter.

DANAK-AKKREDITERINGSBESTEMMELSE

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	9/15

- b) Auditteamet bør samlet have erfaring, uddannelse og ajourført viden om følgende:
 - analyse af arbejds miljøforhold inden for det pågældende tekniske område;
 - relevant gældende arbejds miljølovgivning;
 - fremgangsmåder til at reducere arbejds miljøbelastninger og disse fremgangsmåders anvendelse i praksis inden for det pågældende tekniske område.
- c) Auditteamet bør være kompetent til at spore tegn på svigt i virksomhedens arbejds miljøledelsessystem tilbage til de pågældende elementer af arbejds miljøledelsessystemet.
- d) Et auditteam kan bestå af én person, forudsat at denne person overholder alle de ovennævnte krav til et auditteam.

G.9.2.2.3 - 3 Anvendelse af eksperter

Eksperter med konkret viden om særlige forhold og eventuel regulering heraf, men som ikke tilfredsstillende alle ovenstående kriterier, kan indgå i auditteamet. Eksperter kan ikke arbejde uafhængigt af auditor.

G.9.2.2.3 - 4 For vurdering af auditteamets kompetence henvises endvidere til DANAK's retningslinje RL 18.

G.9.2.3 - 1 Hvis audit (fase 1), herunder dokumentgennemgang, ikke foretages af en enkelt person, bør certificeringsorganet være i stand til at påvise, hvorledes de forskellige teammedlemmers aktiviteter bliver koordineret.

9.2.3 Indledende certificeringsaudit

G.9.2.3.2 - 1 Certificeringsaudit (fase 2)

- a) På grundlag af resultatet af audit (fase 1) udarbejder certificeringsorganet en auditplan for gennemførelsen af audit (fase 2).
- b) Certificeringsaudit (fase 2) skal søge at verificere implementeringen af alle krav-elementer (undtagen elementer som fuldt ud blev bekræftet implementeret med fase 1). Der skal især fokuseres på virksomhedens:
 - identifikation og beskrivelse af virksomhedens arbejds miljøforhold;
 - vurdering og udpegning af væsentlige arbejds miljøbelastninger samt prioritering af områder for forbedring;
 - fremgangsmåder til at sikre overholdelse af eventuelle lovkrav og andre forpligtelser;
 - de mål, der afledes af prioriteringen;
 - overvågning, måling, rapportering og gennemgang af indsatsen på baggrund af de opsatte mål;
 - identificering og bedømmelse af afvigelser og iværksættelse af korrigerende/forebyggende handlinger;
 - intern audit og ledelsens evaluering;
 - ledelsens ansvar for arbejds miljøpolitikken;

DANAK-AKKREDITERINGSBESTEMMELSE

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	10/15

- forbindelser mellem politik, aktiviteter og dermed forbundne arbejds miljøbelastninger, mål, ansvar, programmer, procedurer, opnåede resultater, intern audit og ledelsens evaluering.

G.9.2.3.2 - 2 Bedømmelse af den Interne Audit

- Omfanget af audit (fase 2) kan blive påvirket af, hvor stor tillid der kan fæstes til virksomhedens interne audit. Ved audit (fase 1) bør certificeringsorganet efter detaljeret analyse afgøre, i hvilken udstrækning det kan fæste lid til resultaterne af den interne audit. Dokumentation af den interne audit bør være tilstrækkelig omfattende til at afgive data, der kan godkendes af certificeringsorganet som bekræftelse af auditprocessens effektivitet. Certificeringsorganet bør over for DANAK kunne redegøre for grundlaget for fastsættelsen af omfanget af certificeringsorganets audit (fase 2).
- Certificeringsorganet bør på stikprøvebasis bekræfte den interne audits generelle pålidelighed.
- Certificeringsorganet bør især gøre dette ved at søge objektive vidnesbyrd om nedenstående punkter:
 - De interne auditorers kompetence, erfaring, uddannelse og uafhængighed;
 - auditeringsprocedure og metode, og især omfanget af audit;
 - anvendte standarder for audit;
 - ressourcer, der er til rådighed for audit;
 - organisering af audit;
 - udførte kontroller og verificeringer;
 - resultater af audit, herunder rapporter og referater;
 - effektiviteten af opfølgningen på audit;
 - korrigerende handlingers rettidighed og effektivitet.
- Ved certificering efter stikprøvebaseret ordning (Multi-site), der delvis er baseret en velfungerende på intern audit, bør ovenstående være veldokumenteret.
- Interne auditprogrammer bør tage hensyn til væsentligheden af de forskellige områder af virksomhedens aktiviteter.

G.9.2.3.2 - 3 Registrering og vurdering af arbejds miljøforhold og kontrol med dem, der anses for væsentlige

- For at skabe tillid til at virksomheden er konsekvent i etablering og opretholdelse af procedurer til identifikation, beskrivelse og evaluering af arbejds miljøforholdene og de dermed forbundne arbejds miljøbelastninger, bør certificeringsorganets procedurer afspejle følgende faktorer:
 - det er virksomhedens opgave at definere de kriterier, hvorefter arbejds miljøforholdene og de dermed forbundne arbejds miljøbelastninger bedømmes som værende væsentlige og at udvikle en eller flere fremgangsmåder hertil;

DANAK-AKKREDITERINGSBESTEMMELSE

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	11/15

- det er certificeringsorganets opgave at bedømme om den eller de procedurer, hvorefter virksomheden afgør, hvilke arbejds miljøforhold og -belastninger der er væsentlige, er rimelige og bliver anvendt i praksis;
 - certificeringsorganet bør meddele virksomheden, hvor den skal tage affære med hensyn til manglende sammenhæng mellem virksomhedens politik, mål og procedure(r) eller resultaterne af deres anvendelse.
- b) Certificeringsorganet bør fastslå, om de kriterier, der anvendes til at analysere arbejds miljøforholdenes væsentlighed, er rimelige og passende implementeret. Certificeringsorganet skal kontrollere, at arbejds miljøforholdene og de dermed forbundne arbejds miljøbelastninger, som er blevet identificeret som værende væsentlige, bliver styret inden for arbejds miljøledelsessystemet. Dette kan medføre bedømmelse af kombinationer af følgende:
- undersøgelse og udvikling af muligheder for yderligere forbedring;
 - programmer for planlagt forbedring;
 - styring for at opretholde arbejds miljøledelsessystemets effektivitet.
- c) Væsentlige arbejds miljøforhold og dermed forbundne arbejds miljøbelastninger begrænses ikke nødvendigvis til et enkelt geografisk sted. De kan også omfatte andre aspekter af en virksomheds aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser, som den kan kontrollere, og over hvilke den kan forventes at have indflydelse. I særdeleshed kan disse omfatte aktiviteter hos leverandører, kunder eller tilknyttede virksomheder, der kan have betydning for arbejds miljøforholdene.

G.9.2.3.2 - 4 Registrering og vurdering af fortsatte forbedringer og forebyggelse af arbejds miljøbelastninger

For at skabe tillid til at virksomheder har etableret fremgangsmåder til opnåelse af løbende arbejds miljøforbedringer, skal certificeringsorganets procedurer afspejle følgende faktorer:

- a) det er virksomhedens opgave at dokumentere, hvordan man vil leve op til arbejds miljøpolitikens forpligtelser med hensyn til løbende forbedring og at igangsætte aktiviteter hertil samt at måle fremskridt i den henseende;
- b) det er certificeringsorganets opgave at bedømme, om virksomhedens fremgangsmåder og kriterier er rimelige, og om de bliver anvendt i praksis;
- c) certificeringsorganet bør meddele virksomheden, hvor den skal tage affære med hensyn til manglende sammenhæng mellem virksomhedens politik, mål og procedurer og dens aktiviteter eller resultatet af disse.

G.9.2.3.2 - 5 Arbejds miljøledelsessystemets dokumentation

Den dokumentation, der kræves af det normative grundlag, bør beskrive arbejds miljøledelsessystemet og redegøre for forbindelsen med ethvert andet relateret ledelsessystem, der er i brug i virksomheden, eller som har indflydelse på det arbejds miljøledelsessystem, der er under certificering. Det er acceptabelt at kombinere dokumentation for arbejds miljøledelse og andre ledelsessystemer (som f.eks. for miljø, kvalitet, og energi), når arbejds miljøledelsessystemets komponenter tydeligt kan identificeres sammen med de relevante berøringsflader med de andre systemer.

Arbejdsmiljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	12/15

G.9.2.3.2 - 6 Samtidig audit af flere ledelsessystemer

Audit af arbejds miljøledelse kan kombineres med audit af andre ledelsessystemer. Denne kombination er mulig under forudsætning af, at det kan påvises, at audit omfatter alle krav til certificering af arbejds miljøledelsessystemer. Auditprogrammet bør fastlægge hvert medlems rolle i auditteam og de kriterier, hvert medlem skal auditere. Alle elementerne i et arbejds miljøledelsessystem bør klart fremgå og være lette at identificere i auditrapporterne. Audit af arbejds miljøledelsessystemet må ikke forringes, ved at der samtidig foretages audit af andre ledelsessystemer.

9.2.5 Oplysninger for tildeling af certificering første gang

G.9.2.5 - 1 Beslutningsgrundlag

De oplysninger, der indsamles under certificeringsprocessen, bør være tilstrækkelige til at:

- a) sætte certificeringsorganet i stand til at tage en begrundet beslutning om certificering (eller fornyet certificering efter fornyet bedømmelse);
- b) sikre sporbarhed til sagens akter f.eks. i tilfælde af, at der bliver klaget eller ved planlægning af den næste audit (muligvis af et andet team);
- c) sikre kontinuitet.

G.9.2.5 - 2 Foruden kravene til rapportering i DS/EN ISO/IEC 17021 art. 9.1.10 skal rapporten til virksomheden omfatte:

- a) entydig identifikation af de væsentligste dokumenter i ledelsessystemet, som er blevet bedømt;
- b) arbejds miljøhandlingsplaner;
- c) den grad af tillid, der kan sættes til den interne audit;
- d) et resumé af de vigtigste observationer, både positive og negative, vedrørende implementeringen og effektiviteten af ledelsessystemet;
- e) de konklusioner, som auditteamet når til.

G.9.2.5 - 3 Auditteamets rapportering til certificeringsorganet

For at skaffe et grundlag for beslutningen om at certificere behøver certificeringsorganet en eller flere klare rapporter fra auditteamet, som giver de fornødne oplysninger til at tage beslutningen. For at opnå dette, bør rapporten eller rapporterne opfylde de generelle krav til rapportering af overensstemmelsesvurdering.

- a) Rapporter fra auditteamet til certificeringsorganet kræves som minimum ved afslutningen af audit fase 1 og 2. I kombination med oplysninger i dokumenterne bør disse rapporter mindst indeholde:
 - en beskrivelse af audit (fase 1 og 2) omfattende et resumé af dokumentgennemgangen og audit (fase 2), herunder anvendte auditdage (inklusive forberedelse og audit på stedet (audit fase 1), audit (fase 2) og rapportering);
 - afklaringer af afvigelser;

DANAK-AKKREDITERINGSBESTEMMELSE

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejds miljøledelsessystemer	Side :	13/15

- de auditundersøgelser, der er blevet fulgt, begrundelsen for deres udvælgelse og den fulgte metode;
 - anbefaling fra auditteamet til certificeringsorganet.
- b) Opfølgingsrapporter bør indeholde oplysninger om opklaring af tidligere identificerede afvigelser eller andre opfølgingsområder.
- c) Rapporter om fornyet bedømmelse bør som minimum omfatte hele kravet i a) ovenfor.

9.3 Overvågningsaktiviteter

- G.9.3.1 - 1 Overvågningsaktiviteter - Generelt
Certificeringsorganet skal være i stand til at tilpasse sit opfølgingsprogram til de arbejds miljøspørgsmål, der har forbindelse med virksomhedens aktiviteter, og til at begrundede dette program.
- G.9.3.1 - 2 Certificeringsorganets opfølgingsprogram bør fastlægges under hensyntagen til det interne auditprogram og den pålidelighed, det kan tillægges. Konkrete datoer for besøg bør aftales med den certificerede virksomhed.
- G.9.3.2 - 1 Som et minimum bør certificeringsorganets opfølgning hvert år omfatte følgende:
- a) arbejds miljøledelsessystemets evne til at nå målene for virksomhedens arbejds miljøpolitik;
 - b) et interview med de ledere, der er ansvarlige for arbejds miljøledelsessystemet;
 - c) fremskridt i planlagte aktiviteter med henblik på styrkelse af arbejds miljøledelsessystemet for at opnå forbedringer i relation til arbejds miljøforholdene i overensstemmelse med virksomhedens arbejds miljøpolitik;
 - d) opfølgning på konklusioner af interne audit;
 - e) opfølgning på afvigelser eller klager siden forrige bedømmelse;
 - f) funktionen af fremgangsmåderne, der skal sikre overholdelse med eventuelle relevante lovkrav og andre forpligtelser man har tilsluttet sig.
- G.9.3.2 - 2 Se G9.2.5 - 1 og 2 vedr. indhold i auditrapport.

9.4 Recertificering

Se G9.2.5 – 1 til 3 vedr. indhold i auditrapport.

DANAK-AKKREDITERINGSBESTEMMELSE

Arbejds miljø	Nr. :	AB 14
Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering	Dato :	2009.09.30
til certificering af arbejdsmiljøledelsessystemer	Side :	14/15

Akkrediteringsbestemmelsen træder i kraft den 1. oktober 2009

DANAK, den 30. oktober 2009

Jesper Høy
Direktør

Allan Munck
Kvalitetschef

REFERENCER

1. DS/EN ISO/IEC 17021 Overensstemmelsesvurdering – Krav til organer der foretager audit og certificering af ledelsessystemer.
2. EA 7/04, Marts 2007 – rev. 00, EA Guideline, Legal compliance as a part of Accredited ISO 14001:2004 certification.

BILAG

Bilag 1 – Virksomhedernes arbejdsmiljøkompleksitet.

Bilag 1
Virksomhedernes arbejds miljøkompleksitet

Virksomheds arbejds miljøkompleksitet har betydning for allokering af audittid, jf. G.9.1.4 og i forbindelse med sammensætning af auditteam, jf. RL 18.

Kompleksitetsopdeling af brancherne er foretaget i hhv. høj, medium og lav. Kategoriseringen er struktureret efter Arbejdstilsynets 36 Arbejds miljøvejvisere og bygger på opgørelse af arbejdsulykker, arbejdsbetingede lidelser og væsentlige arbejds miljøproblemer.

Kompleksitetskategori	AMV* og Branche
HØJ	1 Anlægsarbejde 2 Anlægsarbejde 3 Færdiggørelse af byggeri 7 Energi og råstoffer 8 Installation og reparation af maskiner og udstyr 10 Metal og maskiner 11 Plast, glas og beton 13 Transportmidler 14 Træ og møbler 19 Slagteri 20 Nærings- og nydelsesmidler 21 Politi, beredskab og fængsler 23 Vand, kloak og affald 29 Transport af gods 30 Transport af passagerer 32 Døgninstitutioner og hjemmepleje
MEDIUM	6 Elektronik 9 Kemi og medicin 12 Tekstil og papir 15 Film, presse og bøger 18 Landbrug, skovbrug og fiskeri 22 Religiøse institutioner og begravelsesvæsen 25 Hotel og camping 27 Rengøring 28 Restauranter og barer 31 Dagsinstitutioner 33 Hospitaler
LAV	4 Butikker 5 Engros 16 It og kommunikation 17 Kontor 24 Frisører og anden personlig pleje 26 Kultur og sport 34 Læger, tandlæger og dyrlæger 35 Undervisning 36 Universiteter og forskning

*) Arbejdstilsynets Arbejds miljøvejvisere